

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Sajtóvasárnap.

Valamikor azt az immár elkoptatott bókot találják ki a sajtóra, hogy a hetedik nagyhatalom. Ez t. i. akkor volt, mikor az európai egyensúly volt az ideál és előlött csak hat nagyhatalom örködött. Ma már, amikor a világ egyensúlyáról van szó és az Egyesült Államok s Japán szaporítják a nagyhatalmak számát, ma már a sajtó nem lehet a hetedik nagyhatalom.

Ma a sajtó az első nagyhatalom.

És csodálatos. A többi nagyhatalomnál ugyancsak ügyel mindenki, kinek a kezében van a kormány. Kossuth Lajos az emigráció alatt egy izben egyenesen azért ment át Angliába szónoklatokat tartani, hogy segítsen egy kormányt megbuktatni. Külügyminiszterek változásánál az egész világ politikai köreiből azt tárgyalják, vajjon hogyan, minő elvek szerint fogja vezetni az illető országot az új külügyi vezér? De azzal, hogy a sajtónak nevezett első és legkiterjedtebb nagyhatalmat minő egyének, minő szellemben irányítják, vajjon tiszta szándék, vagy elvetemült gonoszság szabja-e ki annak irányát: azzal ugyan vajmi kevesen gondolnak.

Pedig ez nem is olyan csekélység, mint gondolnók.

Divattá lett ma már a sajtót rendszeresen kritizálni. Egyre több és egyre erősebb hang emelkedik amellett, hogy a sajtó kinövéseit le kell nyesni. Már akadt magyar igazságügyminiszter is, aki kilátásba merte helyezni ezt az üdvös kis nyesegetést; az igaz, hogy a nyesegetésből nem lett semmi, ellenkezőleg, az összeröffenő sajtóvígécek nyesegették le az illető miniszternek magasba törekvő szárnyait s utódai bezzeg ügyelnek, nehogy a bátor kezdeményezés bátor folytatásának gyanujába essenek.

Azóta gombamódra szaporodnak a szenzációhajhász lapok s bizony szenzációhajhászat közben nem szokták nézni, vajjon nem az igazságon, vagy a becsületen ütnek-e halálos sebet? A közönség érzi, látja ezt, fel is zudul ellene, mikor pl. egy Szőke Jenőné vagy Haverda Máriát romantikus koszoruba fonnak, mikor a magyarság legszentebb hagyományait, a vallást, a hazát sáros csizmával le akarják tiporni, de — elmulik egy nap s elmulik a kritikus közönség felháborodása is. Az illető lap pedig bátran terjeszti tovább a mótelyt.

Ki kell tehát venni kezükből azt a

fegyvert, mellyel orvtámadók módjára élnek. A katonának való a kezébe a modern ismétlődő fegyver, nem a bakonyi haramiának. A sajtót is az vegye hatalmába, aki a becsület, a tisztesség javára fog vele élni.

Tisztelt kritizáló közönség, ez csak önökön mulik. Ne tessék megelegedni a pusztá kritikával, hanem próbáljanak megvatahára cselekedni is.

Hiszen oly csekély ez a tett, amiről szó van!

A tisztességtelen sajtó csak addig él, míg van aki olvassa. Olyan a revolverzsurnaliszta, mint a bacillus: csak a nekivaló tenyésztő anyagból tud megélni. És ez a tenyésztő telep, mely a fertőző miazmát fentartja, táplálja és tovább adja: ez a tisztelt közönség. Minden egyes ember, aki efféle lapra előfizet, aki hitgyalázó könyvért pénzt dob ki az ablakon: hite és hazája ellenségeit táplálja és a maga pénzén viszi be az ellenséget a várba. Azt mondják, ostobák voltak a trójaiak, akik az ellenséget egy fa-lóban maguk cipelték be falaik közé? Hiszen ők még igen bölcs és körültekintő férfiak voltak, mert egy hatalmas fa-lóért és csak egyszer tették meg ezt az ostobaságot! Mit szóljunk azon-

Modern butorok ■ 54

LUKÁCS NÁNDOR-nál Rákóci-ut

8. sz.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Egy rut leány naplójából.

Ősz van, ősz. A lelkeimnek is, az álmaimnak is az ősze. Ilyenkor sokkal enyhébb a bánat, sokkal édesebb a zokogás, mint amikor virág fakad, bimbó pattan, — amikor kacag a tavasz. Az együtt sírás, a közös álom temetés regeyhit. Sírnai, sírnai...

Epen lapot olvastam, amikor Béla bejött Hangtalanul, csendesen, mert csak akkor vettem észre, amikor megcsókolt. Hidegen csupa udvariasságból, mint ahogy a testvér szokott, pedig a jegyesemen... De hiszen lesz idő reá, hogy megszeressen.

— Mit olvas?

— Szomorú mesét, amely igaz, amely olyan gyakran megtörténik. Az ember nem tudott gazdálkodni, a család is sokat költött és eladósodott, az ember elkeseredett és feloszlik a familia. Az egyik elmegy erre, a másik arra,

ki az élet küzdelembe, ki kegyelemkenyérre. A sülyedő hajóról menekülnek a patkányok. Az egyik felvonás bevégeződött. A vigadásra legördült a függöny és most jön az élettragédia...

— Ezen nem érdemes érzékenykedni, ezen csak a maga lelke tud buslakodni. Mi, mások megértjük, hogy ennek így kell lennie. Az új idő szele megöli azt, aki nem tud az idővel haladni. Az indiánok és a magyar dzsentrik sorsa egy.

— Milyen hidegen mondja! Pedig tudom, másképpen érez, mint ahogyan beszél.

— Ha úgy hiszi, akkor ráhagyom — mondta és a karomba fűzte kezét, jöjjön a kertbe...

Ősz volt már, ősz. Verőfényes, mosolygós idő, de hullott már a fák sápadt levele s a rózsafák alatt foszló virágszirom, fakó pázsit.

— Milyen szép az ősz, amikor tavaszunk van!

En is úgy éreztem. — A tó vizére fák borultak, hab türemlett, zugott. A szellő illatos volt és pajkosan hízelt, kéz a kézbe... a lélek egy gondolat.

— Ez a mi tavaszunk — mondta és gyöngéden átkarolt.

Ez a mi tavaszunk! És sejtelmesen lágyan peregetek a talevelek.

A levegő illatos, sejmes. A bibor nehéz brokát függöny, sejtelmes árnyékokat vet a gyertya lobogó világa mellett. Bizarr békés árnyékok... künn a hegyek felől fuvalaszó olvad be a nyitott ablakon. Mi zaj? Csörög a féldob, csóvájják a thirzost, sápadnak a fákllyak. Evoel... Ez a Dionyzos ünnepe. Pedig az már meghalt és meghal krisztus is...

A hajam lebomlott, csak most veszem észre. A könnyem is hull... Meghalt, igen, de ki halt meg?...

Ki? Egy ember, aki elköltötte a pénzét, akinek a családja felbomlik, ki erre, ki arra... Egy ember, aki nem tudott gazdálkodni, — olyan sablonos!

Olyan kétségbeesett!... Az apám...

A könnyem is elfogyott: sírnai sem tudok. Csak félek, félek a jövőtől!

Künn az éjszaka csendes és csillagatlan. Üres mint a lélek. Az égen a tépett fellegek

Művészeti fényképészet

DAJKOVITS E.

Nagyvárad, Sas palota.

A mai naptól kezdve rendkívül kedvezmény:

6 drb. matt platin visítkép . . 6 K.

6 drb. matt platin kabinetkép 12 K.

Vászonpapíron készült képek ugyanilyen árban a legfinomabb kivitelben.
 Menyegzői képekhez passepartout ingyen.

ban ahhoz a modern trójaihoz, aki nem is egyszer, hanem mindennap beviszi a mételet családjába, gyermekei körébe, saját lelkébe is, nem is ingyen, hanem ráfizetéssel s nem egy impozáns faló alakjában, hanem csak egy kis papírosban?

Ma, mikor az ország több egyházmegyéjében — köztük a nagyváradiiban is — a tisztességes, a keresztény sajtóról beszélnek a templomokban és gyűtenek a katolikus sajtó javára, gondolja meg mindenki, komolyan férfiasan, maradhat-e úgy a sajtó Magyarországon, amint eddig volt? Maradhat-e ez a veszélyes fegyver tovább is erkölcsi utonállók kezében? És ha arra a meggyőződésre jut, amelyre el kell jutnia, hogy a közélet ezer betegségei közt nem utolsó helyen vannak a sajtóbacillusok, akkor tegye meg mindenki az óvintézkedéseket, hogy ezeket a bacillusokat minél hamarabb kipusztítsuk!

Egész modern a gyógyszer: beoltás. Fertőzve van a közélet a tisztességtelen, a keresztényüldöző, a becsületpró újságíróktól. Ellenszert, szérumot nekik; a tisztességes keresztény sajtót?

Vasárnap van, mikor a tizparancsolat inkább eszébe jut az embernek. A modern időkben, ha ma adná ki Mózes a tizparancsolatot, rajta lenne az ő népe számára még egy tizenegyedik parancs:

Hamis és gonosz célokra újságot ne írj!

S nekünk is volna egy külön parancs:

Hazug és hitedet gyalázó nyomtatványoktól tisztítsd meg házadat s áldozd filléreiddel a tisztességes sajtóra, mert bizony amit erre áldozol, azt Urad és

lstened dicsőségére, gyermekeid lelki tisztaságára, édes anyád hitéért és édes apád haló porait magához ölelő hazád javára áldozod! *

Gyűlés az általános választójog érdekében. A nagyváradi függetlenségi és 48-as párt a szociáldemokrata párttal együttesen népgyűlést rendez ma délután Nagyváradon a nyári szinkörben.

Eleinte nem akartuk hinni ezt a különös dolgot, hogy a függetlenségiék együtt gyűlősezenek azokkal, akik néhány év előtt oly csufosan megzavarták Barrabás programbeszédét s brutális módon megtámadták a függetlenségi lobogó hűségét követőit.

Tegnap azonban megjelent a párt hivatalos lapjában a gyűlési meghívó, melyen jelezve van, hogy a két párt együttesen hívja meg a gyűlésre pártfeleit.

Az még érthető lenne, hogy ha az általános választójog ligája a „legalkotmányosabb” választás rendezői Bánffy Dezső elnöke alatt tartana itt gyűlést, érthető lenne, ha azon minden pártból megjelenének azok, kik ezt programjuk gyanánt vallják. De hogy a függetlenségiék egyenesen szövetkezzenek azokkal, akik ma is a legdühösebben szidják Kossuth Ferencet, — ezt a politikai elvtelenséget lehetetlennek tartottuk a nagyváradi függetlenségi párttól.

Valószínű, hogy sokan lesznek ezen a mai gyűlésen. bár a nagy többséget kétségkívül a szociálisták utcai csapata fogja szolgáltatni. De alig hisszük, hogy ez a gyűlés elő fogná mozdítani a függetlenségi párt kizűzött célját, a függetlenségi eszmék, a nemzeti törekvések diadalát.

kergetik egymást s amikor előbukkan a hold, ömlik a fényzuhatag. A szellő most is illatos, talán a haldokló virágok utolsó sóhaja és lágyan, sejtelmesen hull, pereg a falevél . . .

Hé a mi tavaszunk! . . .

Eszembe jutott Béla, de egészen más érzéssel gondoltam rá, mint máskor, amikor azt hittem, hogy gazdagok vagyunk. Ugy tűnt föl elém, hogy szebb, daliásabb, erősebb, mint eddig, csak hogy messzebb áll tőlem és mind távolodik, távolodik . . .

De hiszen az mondá, szeret. Hát lehet engem szeretni? A szemem fekete és merengő, azt mondják, hogy szép, de hát a sápadt arcom, a vértelen termetem? Hát lehet engem szeretni?

Es ha mégis? Valami ideges rándulást éreztem az egész testemben. Ha szeret. Ha csakugyan szeret, úgy szegényen is? Hogy megbecsülném!

A szellő hirtelen nagyobb erővel fújt be az ablakon és eloltá a gyertyát, nem gyújtottam meg, csodálatos látás tartott hatalmában:

A nagy teremből ki hallatszott a siratók zokogása. Lobogtak a gyertyák s a széles ravatalon nyitott szemekkel feküdt egy halott.

Az édes apám — suttogtam lázasán sokáig, amíg elaludtam.

A koporsó a temetőben van már: lenn a föld alatt, hat lábnyira. Olyan közel és mégis

messze, nagyon messze tőlünk. A ház üres, kong, csak az édes anyám zokog Vigasztalnám de mit tegyek, amikor magamat sem tudom vigasztalni. Pedig tavaszom volna és ilyenkor a bánat is mosolyog, hiszen szeretek, nagyon szeretek valakit, aki engem is szeret . . . talán?

Édes anyám sirt és én ott zokogtam a lábainál a fotel előtt a szőnyegen, amikor nyitott az ajtó. A vér a fejembe szökött, amikor felrezzentem. Béla volt. Az arca szomorú, sápadt. Megfogta a kezemet.

— Én most elutazok, mert el kell utaznom, mert, mert azok a behatások, melyek édesapja halálával érték a lelkem . . .

Minden szavában megéreztem, hogy szintárszóló, komédiás. Nem tudtam hallgatni rá; a gondolatom elrövedezett . . . később magam is csodálkoztam rajta, hogy milyen ridegen fellettem neki: tudtam, amikor azt mondta, hogy elutazom, hogy el kell utaznom.

Holnap már megpendül az udvarunkon a dob, ami kedves volt előttünk, az mind a másé lesz s én és édes anyám úgy állunk magunkra hagyva, mint két jegenye az őszi tájon. Érzem, hogy jön az inség és a hátunkra telepszik, jó a nyomoruság, a bánat. Minden következtelen. Ami vagnak indult az kétségbeesésben végződik: az okra minő iszonyu az okozat!

. . . En még mindég az álomban élek. Álomban, vágyakozásban. Nem akarok hinni a

Mezey Mihály temetése.

Mezey Mihály már az anyaföldben alussza örök álmát. Eltávozott körünkől s csak fájó emlék maradt köztünk.

Nagyvárad város közönsége megható, impozáns módon fejezte ki háláját és részvétét a temetés alkalmából az iránt, aki három évtizeden át e város közügyeinek, társadalmi előrehaladásának szentelte tudását, fáradhatatlan munkásságát,

Most már haló porai a várad-ujvárosi temetőben, szereteteinek hamvai közelében pihenni ki a közből szentelt munkásságának faramalait.

A temetés.

Már reggel 9 órakor felállították a Szent László-téren, a Szent László király szobra mellett a gyászmennezetet s alatta a ravatalt. A mennezet körül délszaki növények pompáztak. A tér összes villanylámpáit gyászfátyollal vonták be.

Az önkéntes tűzoltók kötélt kordont vontak a ravatal körül, hogy helyet biztosítsanak a küldöttségeknek s a temetésre érkező előkelő közönségnek. A kordonon kívül díszbe öltözött lovasrendőrök tartották fenn a rendet. Negyven díszbe öltözött rendőr a kordonon belül volt felállítva, Becsey őrmester vezetése alatt.

A nagyváradi önk. tűzoltó egyesület, gyászbavont díszszárlóval, a déli oldalon foglalt helyet.

Már fél 10 óra előtt egymásután érkeztek a küldöttségek: a debreceni közjegyzői kamara, élén Lesztván Adorján udvari tanácsos, elnökkel, a biharmegyei és nagyváradi nőegylet védőhölgyei, özv. Grünwald Henrikné vezetése alatt a szintársulat személyzete, Erdélyi Miklós szintársulatigazgatóval, a tanító testület, Réz Mihály felügyelőigazgatóval élén. Varga Lőrinc, mint az országos tűzoltó szövetség képviselője.

Csakhamar érkeztek a vidéki tűzoltó egy-

valóságban, akarom, hogy biztos legyen benne a lelkem, hogy erős hittel higgyem: Béla visszajön, mert szeret, mert fájni fog a lelke utánam, mint ahogy nekem fáj csendes éjszakákou . . .

Hinni akarok és csak a párnám lesz könyvtől ázott . . .

Ma kaptam meg a kinevezésem egy tanítói állásra, össze is pakoltunk és hajnalban már itt hagyjuk ezt a helyet, ahol éltünk vidéman, része eltelt, ahol itt hagyjuk éltünk vídamságát. Gyermekegemet, serdülő ifjuságomat töltöttem itt el, ahol álmodoztam boldogságról, ahol első és utolsó szerelmet szőttem és elsíráttam.

Itt marad minden, amit elviszek rom. Rozzant összetört lélek, megvakult álmok.

A nap csak elteit valahogyan. Pakoltam, tettem, vettem, futottam a sirás elől. Edesanyámat is kerültem, csak a lakásunk új birtokosával találkoztam, eljött bucsuzni tőlünk. Milyen derék ember! Azt mondta, hogy még ezután is szívesen engedné, hogy itt lakjunk.

Szóltanul, kedvetlenül ültünk a vacsorához.

— Az utolsó este — mondta tompa hangon édes anyám — amit itt töltünk. Mind a kettőnknek könnyes lett a szeme és azután nem is beszéltünk többet.

Alig vártam, hogy egyedül lehessek fájó

Haas Fülöp és Fiai

Nagyvárad cs. és kir. szab. szőnyeg és
:: butorszövet gyárosok, ::

== magyar királyi udvari szállítók ==
Rákóczi-ut, Rimanóczy-palota.

Az őszi idény megérkezésével a t. c. közönség szíves figyelmébe ajánljuk most érkezett szőnyegek, butorszövetek, ablakvédők, utazótakarók, függönyök, asztalterítők, storok.

Valódi keleti szőnyegek, perzsa, indus és smyrna minőségben

igen jutányos áron. Nagy választékban raktárunkon a „Haas“-féle Agra és csomózott szőnyegek legjobbaknak vannak elismerve. Varrott paplanokban, gyapjutaszárókban, lópokrócokban nagy raktár.
Szabott árak.

letek küldöttségei és pedig a berettyó-ujfalviak dr. Habakai Béla parancsnok vezetésével; a székellyi tüztöltő egyesület 14 tagja, Fándly József parancsnokkal, a belényesi tüztöltő egyesület három tisztje, a bihár-diószegi tüztöltő egyesület 8 taggal, zászlóval, a hajduböszörményi tüztöltő egyesület 4 küldöttel.

A városi tisztikar *Rimler* Károly polgármester vezetése alatt, teljes számban jelent meg.

A városi árvaház és a biharmegyei nőegyesület árvái szintén a kordonon belül foglaltak helyet.

Az ezer és ezernyi sokaságban ott voltak: Dr Adorján Emil, dr Adorján Ármin, Andrányi Gusztáv, Aufrecht Mór, Amánt Béla, dr Bozóky Alajos, jogakad. igazgató, Bognár Sándor, Beczkay Lajos, Balogh János, Baróthy Pál, dr Baróthy Akos, Balogh Samu, Bócz Géza, Belányi Imre, Balogh Árpád, Butyka Lajos, Barza József, Beleznay Antal, Bizterszky Iván, Böllöny József, Böszörményi Géza, Balogh Kálmán, Bartha Béla, Balogh Döme, Bartsch Arthur, Csanda Endre, Cser János, Czeglédy Jeremiás, Ditrich vezérőrnagy, Deutsch Simon, Deutsch K. I., dr Dóri Ferenc, Erős Rezső, Ehrlich Ignác, Etvél Jenő főhadnagy, Ertsey Péter, Fetser Antal püspök, Fleischhacker Gyula, Fényes Manó, Fráter Manó, Fényes Lóránd, Fekete Sándor, Frankó Endre, Fásy Lajos, Fröhlich János, dr Frankó József, Fekete László, Géher L., Gábel J., Gráczer Lajos, Grosz Sándor, Gedeon Lajos, Guttmann József, Gilureiner Adolf, dr Hoványi Géza, dr Hoványi Gyula, Hankovits Ferenc, Hann Lajos, Hirsch Ede, Harmathy Károly, Homolya István, Hofbaner Pál, Hegedüs Árpád, Jancsó Dezső, Jelínek Ferenc, dr Karácsonyi János kanonok dr Konrád Márk, Keszthelyi Zoltán, Korbély József, Kaczián Károly, Kozáry Gyula, Kurovszky Ferenc, dr Kovács S. János, dr Kazay Kálmán, Knauer Károly, Kepes L. Miklós, Kermezczy őrnagy, Kiss István, Kelen Béla, Köpis József plébános. Láng József, Löwenstein Zsigmond, Lehoczky József, Lakatos Ede, dr Miskolczy Ferenc, Mol-

gondolataimmal, kinyitottam az ablakot és néztem, sokáig néztem a csillagos eget. Egyszerre úgy éreztem, hogy meghalnék, ha nem mennék ki a szabadba, könnyű sáhl tettem a nyakamra és nesztelenül kiléptem.

Csendes volt az őszi éjszaka és rózsáillatos. Lépésem nem hallatszott a puha porondban, csak a falevelek hulltak, susogtak... Meotem halkán, mentem lefelé a tóhoz, amelyen véres sávot húzott végig a felkelő hold. Mentem és zokogva ültem el a parton a fakó, buja pázsiton.

A vízből hűs szellő csapott ki. Távolról zenezőt hallottam, vagy csak a nímák és szírének pajkos játéka volt. Es én arra gondoltam... élénken, szinte láttam...

Pezsdült, kacagott az élet, viruló lányok énekeltek a szerelemről és dicsfényben ragyogott az ő hatalmas, férfias alakja, aki már nem jó vissza hozzá, aki él, mert szép az élet. — Es ő! Valahol a hegyek között, eldugva valami szegényes faluban szomorú elhagyatottságban éli le árva életét... Tengve-lengve, még álmodni sem fog...

A vízből hűs szellő csapott ki és peregtek a falevelek és mélázott, sirt.

Ez a szép őszi, ez a mi tavaszunk! Ez a szomorú őszi!

Reszler Sándor.

nár Géza kuriai bíró, Medvigy Mihály, dr Márkus László, Materny Imre, Markovits Sándor, Makucz Ernő, dr Moskovits József, Mazalik János, Marhely Iános, dr Munk Béla, itj. Moskovits Mór, Makay József, Miskolczy Pál, dr Medvigy Gábor, Móré Pál, id. Moskovits Mór, Molnár Lajos, Meskó Boldizsár, dr Mártonffy Bogdán, Mütter Ferencz, Marosi Károly, Mihály Emil, Nagy Győző ny. alezredes, Novotny S. Alfonz, Német százados, Némethy István, Oláry Gyula, Ország Antal, Örley György, Papp Miklós, Papp János, Pallay Lajos, b. Podmariczky Károly, Pántya Péter, Petrás István, Padala Pál, Pcpovics J., Papp Korjólán, Perczel Adolf, dr Puskás B., Pirovics J., Ránffy Zsigmond alezredes, Reismann Mór, Rendes Vilmos, Rimanóczy Kálmán, Rednik Gábor, Reichel Henrik, Széchenyi Jenő apát kanonok, Sztaniszlóvszky Adolf, Stark Gyula, Schwarcz Ferenc, Sebestyén Lajos, Szücs Izsó, Szőke huszár kapitány, Schweiger Ede, Szmazenka Frnő, Sztankovics József, Szalay József Sereghy Mihály, Schwarcz Izidor, dr Schwarcz István, dr Sarkadi Lajos, Smerowszky József, Schmiedt Gyula, Schenker Mihály, Szentlélek Kálmán, Szirmay Miksa, Tolnay Miklós, dr Thury Endre, Ternyei Antal, dr Tóth Mihály, Tátray Kálmán, dr Tway Kálmán, dr Tóth Ferenc, Tátray Sándor, Tarsoly Ferenc, Urbán Adolf, dr Ullmann Béla, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, dr Vucskics Gyula, Vinkler Szilárd h. főhadnagy, Weingertner Andor, Wechsler József, Vermes Kornél, Winer Jenő, Weisz Károly, Wallner Ödön, dr Várady Zsigmond, Velyászky Gyula, Vomácska József, Weisz Lajos, Weinberger Lajos, dr Weisz Márton stb.

Féltiz után lehozták a nehéz bronz koporsóban fekvő holttestet a gyászházba.

Tíz órakor kezdetét vette a gyász-aktus. A református énekkar megható gyász-éneket adott elő, majd *Sulyok* István ref. esperes egyházi gyászbeszédet mondott, melyben szépen méltatta az elhunyt jeles ember érdemeit, aki életét a közügynek szentelte.

A gyászbeszéd után a régi nagyváradi dalkör több tagja, a székesegyházi férfi kar, a szintársulat énekkarra és a tanítótestület dalkörje együttesen remek gyászdalt énekeltek, *Beleznay* Antal karnagy vezetése alatt. Mezey Mihály ugyanis elnöke volt annak a nagyváradi dalkörnek.

A gyászmenet.

A gyászdal elhangzása után a harangok zugása mellett megindult az impozáns gyászmenet, amilyen már régen nem volt Nagyváradon.

Elöl lovasrendőrök, a nagyváradi önk. tüztöltők, diszlobogóval, a diószegi és többi vi déki tüztöltők lobogóval, önkéntes tüztöltők az egyesület koszorújával, a temetkezési intézet díszesőrei kivont karddal és gyászlöbögővel, a koszoru kocsik, az énekkar és *Sulyok* István és *Csák* Máté lelkészek, az impozáns, 6 ló által vont fekete renaissance stílusú remek gyászkocsi.

Ezután a rokonok, a közjegyző kamara küldöttsége és beláthatlan tömegben a résztvevő közönség.

A gyászmenetet hosszú kocsisor zárta be.

A tüztöltőlaktanyában.

A gyászmenet az előzetes program sze-

rint bevonult a tüztöltő laktanya udvarába, ahol délszaki növények között ravatal volt felállítva. A menet érkezését kúrtszó jelezte. A városi tüztöltők *Gráczer* Lajos parancsnok vezérése alatt tisztelgett a koporsónak.

A koporsót a ravatalra helyezték s Jelínek Géza tüztöltő alparancsnok szép beszédben vett búcsut az elhunyt főparancsnoktól a vezértől a tüztöltőegyesület nevében.

A meghatóan szép beszéd bevezető része a következő:

Kihűlt a tűz nemes szivéből, melyet mindenkor igazi emberi érzések töltöttek be. — A szépnek, jónak szeretete, nagy önzetlenséged, mely mindenkor inkább a más javai iránt töltött el, féltő aggodalommal állított téged a nagyváradi tüztöltői intézmény élére, melyet csemeteként vettél át édes atyádtól és hosszú évtizedeken át fáradságot nem ismerő buzgalommal növesztettél terebélyes fává. — Elsőnek tettünk meg téged magunk között, mert valóban első is voltál a kötelesség teljesítésében és gyönyörű példányképe az összességért igazán érző vezér férfiuinak. — Ha a pusztító elemek tetre szállítottak bennünket embertársaink vagyonának és életének védelmére, nem lehetett előted természetbeli korlát, mely magakadályozott volna, hogy ott ne légy velünk a veszélyes munkában.

Jelínek Géza a következő szavakkal fejezte be beszédét;

Bajtársak! Hajtsuk meg e lobogót mikor utolszór tisztelgünk felejtethetetlen vezérünk előtt és álljunk továbbra is férfiasan feladatunk elé, amelyek megalkuvás nélküli teljesítésére Mezey Mihály tanított meg bennünket.

A temetőben.

Már elmúlt 11 órakor az impozáns gyászmenet kiért a temetőbe.

A sírnál csak *Csák* Máté lendületes, megható imát mondott, majd az egyházi énekkar énekelte, amelynek elhangzása után a közjegyzői kar nevében dr. *Sarló* Vendel abaujszántói közjegyző búcsuzott el a mindnyájuk által tisztelt, szeretett kartársától. Felemlítette beszédében, hogy a közjegyzői karnak is nagy a vesztesége, mert a higgadt, okos tanácsadót, a becsületes kartársat és a jó barátot veszítették el, kinek emlékét szívében megőrzik.

Végül a színházi énekkar remek előadásban énekelte el a busan omolnak könyeink... kezdetű gyászdalt s a közönség fájó szívvel hagyta el a temetőt.

A rendkívüli díszes, impozáns temetést Weiszlovics Lajos temetkezési intézete rendezte teljes pontossággal.

A magyar katonai követelések.

A *Vaterland* mai számában beavatott helyről szerzett értesülések alapján pontokba foglalta a magyar katonai követeléseket. Ime:

1. A *Gotterhalte kiküszöbölése* a magyar helyőrségeken és helyette a magyar királyi himnusz elismerése.

2. A Reichskriegsminister elnevezés eltörlése és a monarchi mindkét államában *császári és királyi közös hadügy-miniszter* cím kötelező tétele.

3. A magyar ezredekben a *magyar címer* általános használata.

Uj üzlet!

Tisztelettel értesitem a t. közönséget, hogy egy **díszmű-, játék- és sport áru üzletet nyitottam**, hol az alatt felsorolt tárgyak a **legolcsóbban beszerezhetők**. -s- Ajándéktárgyak, utazó kellékek, tajték és borostyán áruk, férf- és női divat, tombola tárgyak, játékszerek. -o- Szülők figyelmébe! Iskola hegedű, hegedű tok, kotta tartó, iskola táskák, könyvszíjjak. — Fiókos tükör, eső-ernyő evő eszközök. Internátusi és iskolai teljes felszerelések o o Gramofon és lemezekben gyári raktár. <-> Eredeti Solingeni beretva, zsebkés és olló. o o

Tisztelettel

G Á L F E R E N C Z Nagyvárad, Rákóczi-ut Bazar épület.

Telefonszám 130!

Uj üzlet!

4. A magyar ezrednyelv behozatala a magyar ezredekben oly módon, hogy megmaradnak a német vezényszavak, de a kísérítő vezényszavak és az utasítások kizárólag magyar nyelven mondandók.

5. A magyar ezredekben magyar zászlók használandók, vagy pedig az eddigi ezredzászlókra magyar címer alkalmazandó nemzeti színű pántlikával, vagy a magyar címer helyeit *Szűz Mária képe* tétessék.

Forradalom után vallásüldözés.

A legújabb köztársaság üdeleues kormányára még meg sem melegedett a helyén, máris hajsztát indit az egyház ellen. Ahelyett, hogy megnyerni törekedne mindenkit ez új kormányformának üldözi a papokat, szerzeteseket, a programjába vette az egyház és állam szétválasztását. Ugy látszik nem csak a republikánus eszméket szívták magukba a franciáktól, hanem egyebekben és majmolják őket. Majd megbánják. Addig azonban — vigau dudál a portugál.

8000 halott.

A forradalom két nap alatt háromezer emberéletbe került. A halottak legnagyobb része a municipális gárda csapataiból került ki. Most már nyugodt az ország s a királyhoz hiven maradt utolsó ezred is átpártoltak a köztársasághoz. Mikor a nagy tragédia utolsó fejezete is véget ért, a 12 ik tűzérezred, amely Cascaes feől érkezett, megtámadta a köztársasági csapatot. Öldöklő ütközet után a tűzéség megadta magát. Éppen akkor vonult be a városba a vidéki helyőrségekről három gyalogezred, de látván a lelkes hangulatot, ez a katonaság is éltetni kezdte a köztársaságot. A zetubáli lovasezred egymaga kilencszáz embert vesztett.

A bujdosó király.

A király kíséretének egyik tagja így mondja el a királyi család menekülését:

— Amikor a harc Lisszabonban megkezdődött, Mánuel király a palotában volt. Innen Majrába, majd Eritreiba ment. Itt találkozott a királyi család többi tagjával. Eritreiban az uralkodó család csónakon a királyi jachthoz hajózott, amely szerdán délután 6 órakor indult el a Gibraltárba. Az időjárás szép volt. Az uton nem lehetett látni hadihajót. Eritreiaig a királyné nagyon nyugtalankodott a király életéért. A hirtelen menekülés közben a kíséret semmit sem hozott magával és a ruhákat is Gibraltárban kellett vásárolni. Az orleansi herceg woodnorthi kastélyát átalakítják a királyi család számára.

A köztársaság programja.

Az ideiglenes kormány programjának

1. A közoktatás fejlesztése és a világi oktatás.
2. A szárazföldi és tengeri haderő fejlesztése.

3. A birói hatalom függetlenségének biztosítása.

4. Emberi szabadság.

5. Az egyház és az állam elválasztása és az egyházi rendek kiutasítása.

6. A hitel rendezése.

7. A kormány új választási lajstromot fog megállapítani és azután elrendeli az alkotmányozó gyűlés tagjainak választását. Az ideiglenes kormány legkésőbb három hónapig marad hivatalában.

Fosztogat a csöcselék.

Katonaság örökdi a fővárosban, még nem sikerült gátat vetni a fosztogatásnak. A vidékről becsődült csöcselék a sötétség beálltával rabol s különösen a durgazdag Castro volt miniszterelnök vagyonára vetett szemet. Pedig az ideiglenes kormány erős kézzel látott hozzá a rendőrség újraszervezéséhez. A megbizhatatlan rendőröket katonákkal pótolta.

Hétszáz zarándok pusztulása.

London, okt. 8.

Kalkuttából jelentik 700 bramér zarándok táborozott Agra mellett a Gangespartján. Egyszerre óriási szökőhullám zúdult ellenük s mind a hétszázat elnyelte, egy sem menekült meg.

Berlin, okt. 8.

Az ország minden részéből érkező hírek szerint az egész lakosság elismerte a köztársaságot. A királyhoz hű emberek ellenállását legyőzték. A kormány sok rendőrt és papot, akik vonakodtak a köztársaságot elismerni, fogságba vetették, de politikai foglyoknak tekintik őket és a legnagyobb kimérettel bánnak velük. A lakosság viselkedése a lelkesedése mellett is nyugodt.

London, okt. 8.

Mánuel királytól tegnap Gibraltárból távirat érkezett, melyben tudatja, hogy ő, anyja és az oportói herceg az Amália jatban Gibraltárba érkeztek.

London, okt. 8.

A hivatalos körök semmit sem tudnak Mánuel király szándékáról, hogy Gibraltárban akar-e maradni. Angliától nem tekintené barátságtalannak, az új portugál kormány, ha vendégszeretetében részesítené a királyt. Ha a király haza nélkül lenne, akkor Angliában fog letelepedni.

A kongregációk feloszlata.

Madrid, okt. 8.

(Saját tudósításunktól.) Az elnök dekrétumot adott ki, melyben feloszlatta a kongregációkat és felhívta adok tagjait, hogy 24 óra alatt távozzanak.

Khuen a királynál.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ma délelben Schönbrunnba hajtattott, ahol a király déli egy órakor kihallgatáson fogadta. Khuen több mint egy órát volt a királynál, akinek az osztrák és közös miniszterekkel folytatott tárgyalásokról tett jelentést.

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévay-palota,
Ezredévi emlék tér sarok.

UJDONSÁGOK.

A X. katolikus nagygyűlésről,

mely november 13, 14. és 15-ikén budapestén lesz megtartva, most jelent meg a rendzség hivatalos értesítése. E szerint a nagygyűlés rendje röviden a következő;

November 13 án, vasárnapon reggel 9 órakor Veni Saancie. 11.

I. nyilvános (ünnepeles) üles.

Délután 3 órakor a Népszövetség diszülése, 5 órakor három templomban szentbeszéd és ájtatóság, az ősi időjárás folytán elmaradó Eucharisztikus körmenet helyett.

November 14 én, hétfőn reggel 8 órakor szentmise. Déllelőtt körök, egyesületek, szervezetek és intézmények ülései. Délután 3 órakor szakosztályi ülések:

I. Hitbizalmi — charitativ szakosztály. Tárgyai: hitvédelem, kongregációk, családvédelem, szegény ügy stb.

II. Közművelődési szakosztály. Tárgyai: kersztény művészet, sajtó, irodalom, népkönyvtár, iskolai és szabadoktatás, ifjusági mozgalmak stb.

III. Szociális szakosztály. Tárgyai; mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi ügyek stb, 5 órakor

II. nyilvános ülés.

November 15-én, kedden reggel 8 órakor szentmise. Déllelőtt a szakosztályok folytatolagos ülései. Délután 3 órakor zárt ülés. 5 órakor

III. nyilvános ülés.

Este 8 órakor ünnepi lakoma.

Jelentkezés nozember hó 1-éig az Országos Katolikus Szövetségnél (IV., Ferenciek tere 7., III. lépcső, I. emelet), a hol a tagok a részletes programot, jegyeiket, jelvényeket s utazási igazolványaikat kapják. Vasuti igazolványok darabonként és személyenként 20 fillér árban kaphatók.

A nagygyűlési jegy kétféle. A tagsági jegy ára 5 korona, mely minden ülésre szól, a nyilvános üléseken állandó ülőhelyre jogosít és egyttal előfizetés a nagygyűlési évkönyvre. A belépő-jegy ára 1 korona, mely, a zárt ülések kivételével, minden ülésre szól. A jelvény ára 30 fillér

Az ünnepi lakomára legkésőbb 1910. no-

Paróczay Mátyás

elsőrendű cipész üzlete

NAGYVÁRAD,

Nagy Sándor-utca 1. szám.

Egyéves önkéntes uraknak készítek lábbelit minden fegyvernemhez a legkényelmesebb kivitelben.

Rendelés szerint a legszebben készít
uri, női és gyermekcipőket

Vidéki megrendeléseknél elegendő egy használt cipő beküldése.

vember 10-éig kell jelentkezni. A 4 koronás jegyet szintén a Szövetség árusítja.

Tömeges jelentkezéseket legalkalmasabb a plébániák és az egyesületek útján megtenni. Budapesten, 1910. évi szeptember hó 15-én.

Az Orsz. Kath. Szövetség.

Szüret.

Nem úgy van már mint volt régen,
Más csillag ragyog az égen . . .

Igy sóhajt fel a magyar ember a mai időben.

Régebben — még nem is olyan nagyon régen — a szüret bőséget, áldást jelentett. Erre várt a föld egyszerű népe is a nehéz nyári munkák után, mely alkalom befejezi a nehéz kézimunkát, amellyel az életet kell megszerezni s egyszersmind bő jutalmat nyer fáradozásai után.

Hiszzen a népdal is mondja . . .

Szüret után lesz az esküvőm . . .

De nemcsak anyagilag volt a szüret Magyarországon régebben jelentős, hanem megvolt ennek a poézise is. — Főleg Dunántul valóságos irodalmi ünnepek voltak a szüreték. Az írók és költők jelesei gyülekeztek össze a badacsonyi szőlőkön s ilyen alkalommal született meg a híres fóthi dal is:

Fölfelé megy borban a gyöngy

Jól teszi

Senki tőle a jogát el nem veszi,

Szálljon is fölfelé mind a gyöngy

Hadd maradjon gyáva földön a göröngy.

Es ime? Ma már nemcsak hogy nem kapcsolatosak a szürettel az irodalmi ünnepek, hanem ellenkezőleg, szomorúan nézi a gazda, hogy mit hagyott neki a filloxera, a peronospora és sok más apró nyavalya, amely szőlőinket évtizedek óta ellepi.

Es azonfelül is ami még neki maradt, részt kér belőle a fogyasztási adó.

Valóban csodálatos, hogy akkor, amikor küzdenek a vezető körök az alkoholizmus ellen és akkor, amikor köztudomású, hogy Magyarország egyike a legnagyobb bortermelő államoknak — 40—50 kr. ért kapni a bort s ily magas ár mellett vigan tenyészhetik a regálébérlők jóvoltából a pálinka, amely valósággal alkohol s amely ellen nem cikkekel, hanem ocsó s jó borral lehet védekezni, amint ezt Anglia példája mutatja.

A föld, a szőlőtőke megadja az embereknek fáradságuk jutalmát. Jelen szüretünk bár közepesnek ígérkezik, de azért meglehetünk vele elégedve. Csak le kell venni úgy a termelőknél, mint a fogyasztóknál a válláról a súlyos fogyasztási adót, vagy legalább is mérsékelni kell.

Igy csökkenni fog az alkoholizmus és százezreket mentünk meg a hazának, a családnak . . .

* **Dr. Bozóky Géza pécsi jogakadémiai tanár.** Jogakadémiánk nagyérdemű igazgatójának kiváló képzettségű fiát, lapunknak régi munkatársát, dr. Bozóky Gézát, ki eddig az egri jogliceumnak volt tanára, mint örömmel értesülünk Zichy Gyula gróf pécsi püspök az ottani kath. jogakadémiához, a váltó- és és kereskedelmi-jog tanszékére rendes tanárnak nevezte ki. Sok pályázó közül nyerte el a katedrát, mint eddigi érdemes tanári és irodalmi működésének jutalmát és újabb, szélesebb terét.

* **Koszorúmegváltás.** Hoványi Géza dr. és neje báró Lúcsenszky Etelka Mezey Mihály elhunyt alkalmából 50 koronát juttatott koszorúmegváltás címén a Sztaroveszky gyermek-kórház ingyen gyógyszer beszerzési céljaira.

* **A hivatalos lapból.** Öfőisége az igazságügyminiszter előterjesztésére Tóth Bélát, a nagyváradi ítélőtáblához berendelt bírósági jegyzőt a kisjenői járásbíróhoz albiróvá kinevezte.

* **Biharmegyei általános tanító egyesület** tegnap délelőtti igen látogatott gyűlést tartott. A gyűlésen elsősorban Mezey Mihály halálával foglalkoztak. A gyűlésen az egyesület 400 koronás alapítványt tett Mezey emlékének megörökítésére. Délután folytatták a gyűlést, melyen a folyó ügyeket intézték el.

* **Adomány a Mensa Akadémiának.** Grócz Béla kanonok 50 koronát küldött dr. Bozóky Alajos kir. tanácsos, jogakadémiai igazgató kezéhez, a jogakadémia kebelében fennálló diákszertal javára, mely adományért hálás köszönet mond az igazgató.

* **Az állandó bírósági választmány ülése a vármegyén.** Biharvármegye állandó választmánya tegnap ülést tartott Miskolczi Ferenc főispán elnöklése alatt. Az ülésen a virilisek jegyzéke ellen beadott felebbezéseket tárgyalták.

* **Az orvosok gyűlése.** A nagyváradi orvosgyűlés tegnap igen látogatott gyűlést tartott. A gyűlésen a legaktuálisabb tárgyról a koleráról tartottak értékes előadásokat. Elsősorban dr. Konrád Béla tartott előadást a kolera asiatica kóránáról. Dr. Barna Armin a kolera tüneteiről értekezett. Igen nagy érdeklődéssel találkozott dr. Móríc Ernő megyei és dr. Mayer László városi főorvosoknak a kolera elleni védekezésről tartott előadása. A két főorvos ismertette azokat az óvintézkedéseket, amelyeket úgy Biharvármegye mint Nagyvárad területén foganatosítottak és amelyek immuniássá tették ezt a hatalmas területet a kolera veszedelmével szemben. Ezeknek az intézkedéseknek nem csupán a kolrával szemben van igen értékes jelentősége, hanem általánosságban minden esetleges járvánnyal szemben is. A gyűlésen mintegy 50—60 orvos jelent meg, kívülük még sok érdeklődő is részt vett a mindvégig érdekes előadásokon.

* **Méntenyész főtelep Nagyváradon.** A napokban megirtuk, hogy a megye tulajdonát képező Tüzerkaszárnya helyén megyei tisztviselő telep létesítése iránt fognak mozdalmat indítani. Ezáltal a megye jelentékeny anyagi haszonra is tenne szert s a város fejlődésének is tér nyílna azon a részén. Most mint értesülünk erre a hirre Bartos Gábor földbirtokos kontra mozdalmat akar indítani és a kaszárnya helyén méntenyésztelepet szándékozik létesíteni. Azt hiszük a vármegye inkább fogja a tisztviselők érdekeit előmozdítani és a város fejlődésének módját nyújtani, mint ott egy esetleges telep által ismét utjába állani építkezéseknek.

* **Hanyag bírók.** A kolera elleni védekezés munkálatai mindenütt nagy apparátussal folynak az egész vármegyében. A béli járásban a községi bírók nem egy helyen felületesen és hanyagul foganatosítják a védintézkedéseket. A főszolgabíró a hanyagság miatt a tegnapi nap folyamán 10 községi bírót büntetett meg fejenként 10—10 korona pénzbüntetésre.

A legújabb!	A legszebb!
Felöltők	Bluzók
Kosztümök	Aljak
Toilettek	Pongyolák
	Gyermekruhák
Készen és méret után olesó szabott árak mellett. Szövet, selyem ruha kelme különlegességek.	
SPITZER BÉLA	
Nagyvárad, Rákóczi ut.	
Elsőrendű angol és francia gyászruhák 12 óra alatt készülnek.	

* **Fodrász-üzlet,** szépen berendezve, havi 280—300 korona kimutatható jövedelemmel átadó. Cim a kiadóhivatalban.

x **Janika vizsgálk.** No Jankó, meg tudod-e mondani, mi a legdrágább kincse az embernek?

— Az egészség.

— Nagyon jó; tehát mire kell legjobban vigyázni?

— Az Esterházy-cognacos úvegre, mert ha el-törjük, apa agyonút . . .

Friedländer I. Izsó angol divat-szabó

Nagyvárad, Szt János-utca.

x **Lloyd kávéház** ujonnan épített és fényesen berendezett téli kerthelyiségében október hó 9-én a következő gyönyörű színtésű és pompás szórakoztató képek lesznek bemutatva. 1. Nyugat Riviera. 2. Gyermeki önfeláldozás. 3. Nápolyi tünepély. 4. Egy veszélyes fogadás. 5. Babi családja. 6. Kecsege ur akrobata. 7. Leégett kalapüzlet. 8. Sétapálca. Beléptidij nincs. Kezdeté este 9 órakor. Kitűnő ételek, italok figyelmes főszolgálatáról gondoskodva van. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri mély tisztelettel Hartstein és Orlei kávéháztulajdonosok.

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg Stern nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek. Raktáron tartok villamos és gáz lámpákat, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat gyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556.

A Haverda-pör tanui.

— A tárgyalás harmadik napja. —

Féltizkor vonul be a bíróság dr. Balogh György elnökkel az élén.

A tegnapi napra ezt a harmincegy tanut idézte meg a bíróság.

Ezek közül huszonkilencen jelentek meg. Az elnök tizenegy tanut visszatartott, a többieket elengedte és délután négy órára rendelte be őket.

Rózsa István lényegtelen vallomást tett.

Dr. Ugró Gyula ujbpesti polgármester elmondja, hogy néhány tisztviselő ajánlotta neki díjnokul Jánossy Aladárt.

Jarmatzky Sándort felmentik a tanulás alól.

Kardhordó Aladár napidíjas emlékszik rá, hogy 1909. március havában Jánossy kölcsön kért tőle egy Browning-pisztolyt. Tanu nem-sokára visszavette Jánossytól a revolvert, mert attól félt, hogy Jánossy agyonlövi magát vele.

Koós János, napidíjas jó embernek ismerte Jánossyt.

Szűcs Bertalan közzégi jegyző szorgalmas és tehetséges embernek mondja Jánossyt. Később sokat mulasztott a hivatalban és ha meg is jelent, nagyon szórakozott volt.

Pál József, községi jegyző elmondja, hogy Jánossy 90 korona havi fizetéssel lépett községi szolgálatba. Eleinte pontos hivatalnok volt, később elhanyagolta teendőit.

Dr. Szalay József szegedi helyettes főkapitány elmondja, hogy Vojtha fogalmazó volt alatta Hódmezővásárhelyen és mintegy száz koronára rugó bélyegilletéket beszédett, de azt a városnak nem szolgáltatta be. Akkor elbocsátották a város szolgálatából.

Relly István hódmezővásárhelyi pénztáros, Vojtha sógora, a következő tanu. Hivatalosan nem tudja, miért vált meg Vojtha a rendőrségtől.

Szigeti Józsefnek, egy szabadkai pincérnek, jelentéktelen vallomása után Haverda Mária unokatestvérét hallgatták ki. Elmondja, hogy Haverda Mária rossz viszonyban volt szüleivel.

A többi kihallgatott tanuk jelentéktelen vallomásokat tettek.

Legmegbízhatóbb árúháza
<p>Ne vegyünk Parti árúkat! ahol csak becsapodhatunk és rossz állott holmít vehetünk. Menjünk</p> <p>Radó és Kertész Kossuth-utca 2. sz. - Telefon 10-30. sz. Női divatruházába, ahol a nagy őszi occasio megkezdődött és a friss kész új árut ép oly olcsón szerezték meg és mindég azt vehetjük, amire szükségünk van. Nézzük meg kirakatait. Elsőrendű vászon és asztalneműek, szőnyegek, függő- nyók, kosztüm és blúz kelimék, selyem csipke és szallag feltűnő olcsó árakban.</p>
Figyelmes kiszolgálás. Tel. 10-30.

SZINHAZ.

Heti műsor:

Vasárnap d. u.: Drótostót.
Vasárnap este: Gúlbaba.
Hétfőn: Gúlbaba.
Kedd: Gúlbaba.
Szerda: Gúlbaba.
Csütörtök: Remény.
Péntek: Muzsikusz leány.
Szombat: Erdészleány. (A szerző dirigál.)
Vasárnap: d. u. János vitéz.
Vasárnap este: Amor, a pénzügynök.

Jarnó György Nagyváradon. Szenzációs eseménye lesz a héten a Szigligati színháznak. A Muzsikusz leány és az Erdészleány európai hírv szerzője Jarnó György Nagyváradra jön és pénteken a Muzsikusz leány, szombaton pedig az Erdészleány előadásán ő fog dirigálni. Jarnó György ma európai hírv muzsikusz és Bécs egyik nevezetessége Lehár és Fall Leó mellett ma ő a legkapósabb operett szerző s kétségtelen nagy érdekességű az ő váradi látogatása.

CZAPFALVI JÓZSEF mázoló, épület és butorfestő
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám. Helyi és vidéki telefon szám: 1001.
<p>Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerti butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidéki megrendeléseket a legpontosabban készítik.</p> <p style="text-align: right;">Tisztelettel 358 Czapfalvi József.</p>

Igazságszolgáltatás.

§ Rálött a felesége csábitójára, Eszkütszéki tárgyalás.) Folyó év április 10-én véres szerelmi dráma játszódott le Nagyváradon, Tomási Gyula Moskovits-gyári alkalmazott rálött négyszer Fejér Lajos pénzügyigazgatósági díjnokra, felesége csábitójára. A lövések azonban nem jól találtak s így az ember felgyógyult. Az ügyészség Tomási Gyula ellen szándékos emberölés kísérlete miatt emelt vádat. A bíróság, tekintettel az ügy kényes mi voltára, zárt ülésben tanácskozik s így a tár-

gyalásról nem referálhatunk. Itélet csak valószínűleg háttőn lesz. Elnök Korn Alajos ügyész dr. Szolnok Jenő, védő dr. Fleischer Béla.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

TÁVIRATOR

A banktárgyalások.

Bécs, okt. 8.

(Saját tudósítónktól.) Hédeváry miniszterelnök egy újságíró előtt kijelentette, hogy a banktárgyalások eddig a legkedvezőbbben állanak. A készfizesői készség mindkét részről megvan. A tárgyalások a delegáció tartama alatt is folynak.

Spanyolország a forradalom előtt.

Lisszabon, okt. 7.

Nagy feltűnést keltett az a hír, hogy a republikánusok megállapodása szerint a forradalomnak október 13-án Ferrer halálának évfordulóján kellett volna kitörni úgy Portugáliában mint Spanyolországban, a spanyol köztársaságiakat roppant meglepték a portugál események.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel értesitem a helybeli és vidéki intelligens uri hölgyközönséget, hogy

- nődivat kalap-szalónomat -

Rákóczy-ut 3. szám alól ugyancsak Rákóczy-ut 9. szám alá, a Belvárosi Takarékpénztár épületébe helyeztem át.

Szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Amigó Franciska
Nagyváradon.

Őszi és téli

új divatkelmek

nagy választékban

már megérkeztek

az eddigi kelmektől teljesen eltérő szövésű és színű finom costüm kelmek páratlan nagy választékban.

Szövetraktáram

egyik különleges osztályát képezi hatalmas választékban speciális

fekete és tegethof

costümkelmek,

melyek külön kikészítésünk által teljesen cseppmentesek és nem fényesednek ki.

Állandó nagyraktár

selyem és disz dolgokban.

Menyasszonyi kelengyék

női és férfi fehérneműek, vászon és asztalneműek, szőnyeg és függöny óriási választékban.

Olcsó szigorú szabott árak.

Leitner Márton

országoshírű divatháza

Zöldfa-u. 5. ■ Saját ház.

Telefon: 413. szám.

Minták vidékre bérmentve küldetnek.

Villamos és műszaki felszerelési vállalat

Nagyvárad, Rákóczi-ut, 5.

Telefon és interurbán: 914.

A Magyar Siemens Schuckert művek képviselöje.

o-o

Tantallampák gyári raktára.

o-o

Elektro és gépészmérnöki iroda.

Elvállal mindennemű villamvilágítási és erőátviteli munkákat, izzólámpák kezelését, szénpálczák szállítását, telefon, telegráf, villámhárítók, csengő és jelző berendezéseket és javításokat. Raktáron tart modern és izléses villamos csillárokat, izzólámpákat fűtő- és főzőkészülékeket, motorokat és szellőztetőket.

Különlegesség: Szabadalmazott „SIMPLEX“ vízszűrők. Szabadalmak kidolgozása és értékesítése.

Reichel Henrik,

elektro és gépészmérnök.

GYERMEK CIPŐK, GYERMEK KALAPOK, GYERMEK HARISNYÁK ÉS GYERMEK FEHÉRNEMŰEK legjobb minőségben és
: kedvező árban :

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

Szíves tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy **Nagyváradon, a Zöldfa-passage-ban levő**

szücs-üzletemben

minden szakmába vágó munkák személyes felügyeletem alatt készülnek. Gallérok, muffok, szőrme-kabátok ujjonnan. Javítást és átalakítást olcsón és pontosan eszközölök.

Szíves megbízást tisztelettel kér

DÓZSA JÁNOS,
szücsmester.

TÁTRAI ÉS TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpadlás nélkül is készít **kitünő hirtü**
nevü

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

(Fekete Sással szemben,

Különlegességek

rövidáruban.

Keztyük, fátyolok, harisnyák, shawlok és gombok kiárusítás miatt nagyon olcsón lesznek elárusítva

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Őszi idény

beköszöntése alkalmával felhívjuk a t. vásárló közönség figyelmét

helyi gyártmányainkra,

melyek csak fiók üzletünkben jutnak eladásra **szabott egységárak** mellett.

Moskovits Farkas és Társa
cipőgyár R.-T. Nagyvárad.

Központi fiók üzlet:

Kossuth-utca gyár épület.

II. fiók üzlet:

Rákóczi-ut Bazar épület.

Vidéki megrendelések pontos és gyors elintézését nyernek.

Gümőkór,
köhögés,
szamárköhögés,
influenza

esetében az orvosok csak

SIROLIN

„Roche“-t

rendelnek.

Kik vannak a Sirolin „Roche“-ra utalva?

1. A kik hosszú időn keresztül köhögés bántalmában szenvednek.
2. Mindazok, kik tüdőt gégehurutban szenvednek.
3. Asztmában szenvedők lényeges könnyebbülést éreznek már rövid használat után.
4. Skrofulás, mirigyduzzadásos, szem- és orrkatarasos gyermekeknek fontos szerepe a Sirolin „Roche“-nak.

A táplálkozást nagyban elősegíti.

Csak eredeti csomagolású Sirolin „Roche“-t kérjen, minden utánzatot vagy pótkészítményt kérünk a leghatározottabban visszautasítani.

Sirolin irodalmat M 15. kívánatra ingyen és bérmentve küld

F. Hoffmann-La Roche & Co.
Wien, III/L, Heiliggasse 12.

Hatóságilag engedélyezett nagy kiárúsítás

== eddig még nem létezett mesés olcsó árban ==

ROSENZWEIG RÓZA

mider-gyárában RÁKÓCZI-UT 3. szám.

Óriási nagy raktár valódi párisi és brüsseli fűzőkben, ugyszintén saját készítményű has és csipő reform-miderekben, egyenes tartók, hasköttők, Késmárkházi nadrág stb.

A szépségápolási speciálisták

egyértelműen azzal, hogy szép arc-
bőrnyerésének egyszerű titka: a pó-
tusokat tisztítani és tisztán
tartani. Néhány csepp

Corsini-féle Eau de Florence-

ből a mosdó- vagy fürdővizbe ke-
verve, a pórusok felnyílnak, kitisztul-
nak. Az eredménye tiszta, egészséges
arcbőr. Az egészségtelen arc-
bőr az eldugult pórusoknak a kellemetlen
következménye. Használjon naponta
Eau de Florence-t és bevásárlásnál
követelje az eredeti címkés Corsinit
(címké színe kék-vörös-arany), amely
önnek biztosíték ezen toillette víz
elsőranguságáról. Egy szolid üzlet
o respektálja a vevő vakaratát. o
Magyarországon mindenütt kapható.
Kapható Vadász Albert drogériá-
jában, Nagyváradon.

Tessék a címre figyelni!

Amerikába

indulás Havréből minden szombaton,
Bécsből minden kedden. Utazási jegyek a

„Francia Vonatra“

Az amerikai vasutakra jegy bármely állo-
másról a rendes árakban kapható. Köz-
lebbi felvilágosítással ingyen és portómen-
tesen szolgál a

Francia Vonal irodája,

Bécs, IV. Widenea Gurtel No. 12.
Gegenüber der Süd-u- Staatsbahn.

Tessék a címre figyelni!

„VITOL“

Kiváló szer köszvény, csusz,
hasogatás, rheuma-szaggatás
:: ellen. ::

Este a fájdalmas testrészt be-
:: dörzsölendő. ::

Kapható:

az „Arany Kereszt“
gyógyszertárban

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)
216

Értesítés!

Weisz Lajos

Kereskedelmi és műszaki irodája

Nagyvárad, Szacsavay-utca 81. -- Telefon: 323.

Cement. Legjobb minőségű portlandce-
ment a Magyar Bank és
Kereskedelmi Részv. Társ. belpátfal-
o vai cementgyárából. o

Szén. Elsőrendű porosz szénbányák
képvisellete Sugár Vilmostól.

Gázberendezések, A nagyvárad
coks és kátrány. o légszuszgyár
o képvisellete. o

Műszaki cikkek. Motorok, fűrészeren-
dezők, fűrészmunkáló
gépek, jéggépek hűtőkészülékek stb. a Brünn
Königsfeldi gépgyártól. Az összes műszaki
o cikkek, kenő és ásványolajok. o

Bankosztály. Jelzálog kölcsönök közve-
titése, értékpapírok adás
vétele, kereskedelmi és iparvállalatok financi-
o rozása. o

**Ingtalan for-
galmi osztály.** Mint a Házépítő és Telek
adásvételi Részv. Társ.
ügyvezető igazgatója a leg-
előnyösebb feltételek mel-
lett eszközöl: parcellázásokat, valamint telkek
és ingatlanok adásvételét; elvállal bérházak és
egyéb ingatlanok kezelését és értékesítését.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a
Réthy-féle pemetefű cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és
határozottan Réthy-félét kérjünk,
mivel haszontalan utánzata van.
Egy doboz 60 fillér.

! Csak Réthy-félét fogadjunk el. !

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

23900—1910. sz.

Árverési hirdetmény.

Nagy-Várad város rendőrkapitányi hi-
vatala mint I-ső foku iparhatóság köz-
hírré teszi, hogy a Biharmegyei Takaré-
pénztár Részvénytársaság Kossuth-utcai
zálogkölcson üzletében a lejárt és meg
nem hosszabbított, illetve ki nem váltott
zálogtárgyak tolyó évi október hó 20-ik
napján reggel fél 9 órakor kezdődő nyil-
vános árverésen el fognak adatni.

Ezen árverésről az érdekelt elzalogo-
sítók oly figyelmeztetéssel értesítettnek,
hogy az árverés alá kerülő tárgyak tétel-
számai a rendőrkapitányi hivatal hirdetési
tábláján, valamint a zálogüzletben kifüg-
gesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagy-Várad, 1910. október 3.

Gerő,
rfőkapitány.

Ha melege van,

ha fáradt, vagy unatkozik, siessen
Kecskeméthy István

„NEMZETI“ kerthelyiségébe,
hol üdülést, kellemes szórakozást,
ingyen, kitűnő italokat
és izletes ételeket

olcsó pénzért kaphat. Ha lehet, ne
menjen egyedül, hanem családjá-
val és barátaival, hogy a kellemes
szórakozást megoszthassa velök.
— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

A kávéház egész éjjel nyitva.

Figyelmes és pontos kiszolgálás.
Társas ebédek, vacsorák és abo-
nensek polgári árban lesznek kiszol-
gálva. — Minden nap

friss flecken.

Számos látogatást kér tisztelettel
Kecskeméthy István vendéglős, a
NEMZETI száll-
oda, vendéglő és kávéház bérloje.

A
„TISZÁNTUL“-ra
előfizethetni
mindennap.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40
gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.60 kor.
100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindeonemű izzólámpa különlegességek, fény-
ké p é s z l á m p á k ugyancsak legolcsóbb
áron kaphatók.

Csillárok,

í v l á m p á k

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön e
célra épített nagy

csillár-raktárunkat
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bőví-
tését, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szén-
pálcák szállítást, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

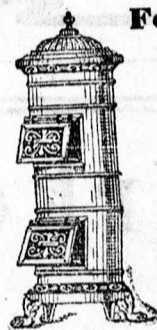
Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Baross-utca 60. számú
ház földszintjén két
szoba, konyha
és mellékhelyiségekből
álló lakás 1910 évi

november 1-től kiadó

Értekezni lehet Pol-
gári Takarékpénztár-
nál, Kossuth-u. 4. sz.

Eredeti Meidinger-töltő, szellőző és
szabályozó kályhák, központi fűtésre szol-
gáló kalorifórek, szellőzőrácsok miniben
nagyságban

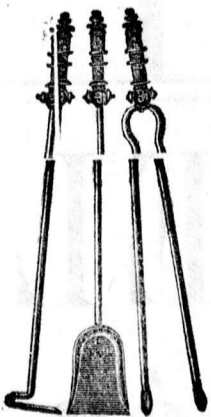
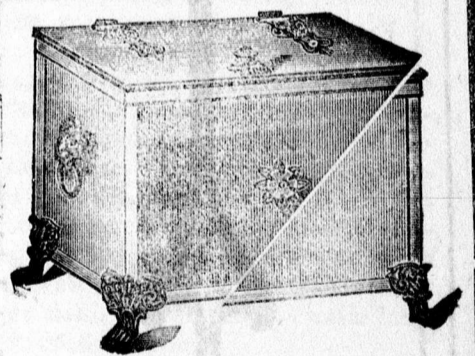
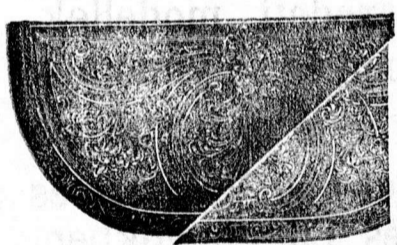
Folytonégő (Daubrand)

kályhák. Legolcsóbb fűtés.
A hideg beáltával egyszer
kell befűteni és egész télen
át ég. A szobákban kelle-
mes meleg.

Eisler és Vértés

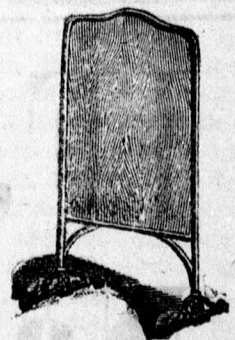
Meidinger kályhák gyára
Budapest, VII., Andrassy-u. 41.

Árjegyzék és költségvetések bérmentve.

Eredeti **METEOR** folytonégő és
öntött vasoszlop kályhák, takaré-
tüzhelyek, kályhatálcák, kályhaelö-
tettek és kályha ellenzők.

Fa- és széntartó kosarak tüziszerek.
a legizlésesebb kivitelben és legol-
csóbb árban

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon helyben és vidéken 390.

Bornymó zsákok.

Ürmös ágyhoz
való czikkek a
legjutányosabban
o kaphatók. o

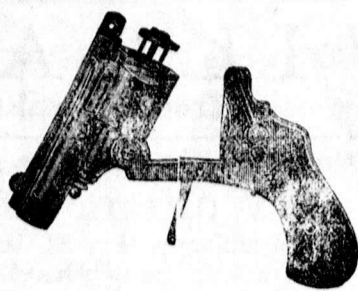
Mezey János és Társa cégnél
Szent László-tér.

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közön-
séget, hogy őszi szövet ujdonságaink
már megérkeztek. Kérjük t. meg-
rendelőinket, hogy őszi megrendelé-
seiket mielőbb eszközölni szivesked-
jenek, mert most még a szorgosabb
munka előtt jutányosabban tehetünk
eleget nagybecsű megbízásuknak.

HÁBER és TÁRSA
első amerikai férfisabók.

Nagy Sándor utca 1. szám.

Üzlet átvétel.

Üzlet átvétel.

Tisztelettel értesitem a nagybecsült
fegyvertartó közönséget, hogy a 30 év
óta fennálló **SCHULLER ÁRPÁD-féle**
puskaműves üzletet

átvettem és azt kellő szaktudással to-
vább vezetem. — Hivatkozva Pécssett
30 év óta létező és fennálló puska-
műves üzletemre, amely kétszer lett arany-
éremmel kitüntetve és pedig 1888.
:: Pécssett, 1907. kiállításon Pécssett. ::
Általam készített vagy javított fegyve-
rekért mindig kezességet vállalok. Régi
fegyvereket használhatóvá átalakítok.

Tömeges pártfogást kérek

Ladányi József,

puskaműves,

Nagyvárad, Uri-utca, 21. szám.

Magyarázat!

Hogy mennyire köztudomása a közönségnek
o az a tény, hogy a o

kolerajárvány
veszélyének esetén a tisztaság mellett
legjobb óvszer
az Esterházy-cognac

annak legjobb bizonyítéka a rendkívüli fo-
gyasztás. Hivatalosan, közjegyzőileg meg van
állapítva, hogy **Esterházy cognacgyár**
o két Egrott-féle főzőkészüléke o

1,752.000 liter bor

termelőképességet foglal magában. Ez az
óriási szám legjobb bizonyítéka annak, hogy
a közönség tudja, mivel véde-
kezzék a KOLERA ELLEN.

Ez a magyarázata a rendkívüli fogyasztásnak.
Az Esterházy-cognac mindenütt kapható!

Központi iroda:

Budapest, V., Csáky-utca 14. szám.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Megérkeztek az őszi és téli !! ujdonságok !!

Felöltőkben és szörmékben eredeti modellek,
különlegességek ruhakelmékben és se!ymekben

Állandó nagy raktár:

Női- és Férfi-fehérművekben, Vászón- és
Asztalneműekben, Szőnyeg- és Fügönyökben.

TELEFON 54.

ALAPITTATOTT 1858.

Angol costumök és francia toilettek
:: jutányos árban vállaltatnak. ::

IFJ. KOHN SÁMUEL

Nagyvárad, Bémer-tér.